

LAUKU ATTĪSTĪBA

DZĪVES PIEPILDĪJUMS MEŽA IELOKĀ

Kādā saulainā jūnija dienā devos Usmas ezera virzienā, lai savām acīm apskatītu, kā saimnieko Eduards Ostrobrods Kuldīgas novada Rendas pagasta "Bukmekos". Pirmais iespaids ir rimts miers un klusums, kas pārņem, iebraucot pa vārtiem.

Mežā kūko dzeguze un aiz mājas dzied gailis. Jau no pirmā tikšanās mirkļa un pirmajiem ar saimnieku pārmītiem teikumiem ir skaidrs, ka cilvēks ir atradis savu vietu zem saules, savu darbošanās nišu, savu peļņas avotu. Ne velti peļņu minū pēdējo – bez tās neizdzīvot un nedzīvot, bet aizrautība un degsmes Eduarda acīs un valodā aicina iepazīt katru lauku sētas stūrīti bez ieņēmumu un izdevumu bilances.

Izvēlas audzēt Latvijai neraksturīgos valriekstus

Viss aizsācies ar pavisam parastu vēlmi izrauties no civilizācijas žņaugiem citu valstu lielpilsētās, iegādājoties nelielu zemes gabalu vasarnīcai. Ideju realizējis tēvs pirms gandrīz desmit gadiem. Laikam ritot, zemes platība augusi, jo to piedāvājuši apkārtnējie kaimiņi, bet tēvs, pateicoties nejaušībai, uzsācis Latvijai neraksturīgu koku audzēšanu – ziemeļu valriekstus. Tiem ir vairākas šķirnes, katrai savas garšas īpašības, tiem ir bagātīgāks sastāvs nekā dienvidos augušajiem. Stādus var iegādāties oficiāli izveidotā stādaudzētavā "Walnut.lv", bet, kā aug valrieksti Latvijā, var aplūkot vairākos dažādu vecumu stādījumos, kuros redzama gan šķirne, gan stādīšanas laiks. Pirmais valriekstu koks, uz kuru netika liktas nekādas cerības, tagad lepojas ar

Eduards Ostrobrods pie bišu nama

Eduarda OSTROBRODA saimniecībā valrieksti aug 10 ha platībā, tie ir dažāda vecuma. No divpadsmitgadīga koka var novākt 40 līdz 50 kg riekstu, vāc septembrī. Vislabāk ražo no 8 līdz 50 gadiem, bet dzīvo līdz 200 gadiem.

varenu lapotni un katru gadu dod bagātīgu riekstu ražu, ja to ziedēšanas laikā neapciemo salnas. Rieksti glabājas atsevišķā riekstu noliktavas telpā, tos var iegādāties gan lobītus, gan nelobītus. Eduarda saimniecībā ir raksturīga kārtība, rūpība un precizitāte – to sezonas laikā palīdz realizēt vairāki strādnieki.

Rozēm dod sieviešu vārdus

Aizraušanās ar rozēm sākusies no cieņas pret sievietēm, spēlējot uz sieviešu dažkārt vājā rakstura stīgām. Zināms, ka katrai rozei ir selekcionāra dotais šķirnes nosaukums, bet Eduards pirms dažiem gadiem uzdrošinājās no Moldovas ievestajām rozēm dot latviešu sieviešu populārākos vārdus, piemēram, Ausma, Baiba, Dace, Daina, Ilze, Ieva, Marta u. c. Kamēr vīrieši izzin valriekstu audzēšanas noslēpumus, tikmēr

Pirmais valriekstu koks saimniecībā

Aizmetušies šīgada valrieksti

sievas meklē sevi rožu laukā. Un atrod – gan pavasarī stādāmajā laikā, gan vasarā priecējoties un iegādājoties ziedus. Internetveikalā *Usmas rozes* lasāms gan apraksts par izvēlēto vārdu, gan attēls. Pirmo reizi redzēju, kā pasūtītais nokļūst līdz pakomātam – pasūtītos stādus iepakoj, nodrošinot tiem mitrumu, smiltīm pievienojot speciālu gēlu, kastītes tukšumus aizpilda ar sienu – katrā sīkumā jāizpilda saimnieka prasība pēc kvalitātes. Pēc redzētā skaidrs, ka stāda labturība nodrošināta līdz patērētājam.

Arī putni un kazas

Par labturību nesūdzas prāvā putnu saime. Vistas saimniecībā ir pašas eksotiskākās, jo pārstāv vairākas šķirnes ar atšķirīgu spalvu krāsu, dažas pat lepojas ar melnām kājām un sekcēm. Šai šķirnei arī gaļa ir melnīgnsēja. Ārpus aplo-

Kartītes ar rožu vārdiem un šķirņu aprakstu dod līdz katram pakomāta sūtījumam un klātienēs pircējam, lai neaizmirst sievasmātes vārdu...

ka pastaigājas pārļu vistas, un dīķa malā gozējas pīles. Bet tā nav tikai izklaide apmeklētājiem – putni čakli ražo dažādu krāsu un izmēru olas ekoveikaliem un restorāniem, kas novērtējuši zīmola *EdOlas.lv* kvalitāti. Olas nav lētas, bet katrs samaksātais eiro ir pamatots. Barību no dažādiem graudiem maļ uz vietas, vistas var uzturēties gan laukā, gan zem jumta, tās ir norobežotas savās lielajās ģimenēs, jo, 100 putniem uzturoties vienuviet, sākas stress un lieki kašķi, arī lielāka iespēja izplatīties slimībām. Dēšanai ierīkota vesela rinda ar ligzdām – olas no tām izvāc no ārpuses, netraucējot pašas dāmas. Kā senā latvju sētā vistas var sēdēt laktās, bet kā šolaiku sētā tām atskaņo klasisko mūziku. Virs ēdināšanas silītēm ir jumtiņš, lai putni šķīvi neizmantotu par tualeti. Ziemas periodā speciālā kastē diedzē graudus, lai vistām būtu zaļie asni, vasarā tās saņem izravētās nezāles no dobēm. Ziemā mītnēs darbojas elektriskie sildītāji. Inkubatorā silst olas – perējas jaunā maiņa, bet speciāli būvētā kastē laukā dzīvojas vistu mamma ar cālīšiem. Cālīši vajadzīgi, jo dējējvistas aktīvais mūžs ir divi gadi. Katrs mazākais sākums ir Eduarda paša atrasts, izdomāts, pielāgots un realizēts tā, lai pašam patiktu.

Tīri priekam un ainavas izdaiļošanai kokiem ieskautā aplokā un nojumē dzīvojas kazas. Tās pat neslauc, viņu dzīvē pienākums ir tikai būt, priecēt saimnieku un, demonstrējot triku kā graciozi izlēkt no siles, sagaidīt ekskursantus.

Pašu iztikšanai – dārzeņu dobes un zivju dīķis

Savas ģimenes iztikšanai dārzā atvēlētās dobes arī ķiplokiem, bietēm, pupām, gurķiem un tomātiem. Pēdējiem, pēc labākajiem agronomiskajiem ieteikumiem, katram sava siltumnīca. Negribīgi ieaugušies un pārziemojuši zaļās tējās krūmiņi. Šie augi tomēr neatzīst par pieņemamu Latvijas klimatu. Pie dārzeņu dobēm, līdzīgi kā pie rozēm, rakstīts, kam tur jāaug – varbūt pilsētniekiem, kurš neatšķir sīpolu no ķiploka. Vaicājot, no kurienes vairāk brauc ciemos ekskursanti, mani nedaudz pārsteidz atbilde, ka no laukiem. Tomēr padomājot saprotu, ka cilvēki, kuriem ir sava saimniecība, brauc pēc pieredzes, brauc skatīt darbībā neticamas lietas. Piemēram, kāpēc gan piemājas zivju dīķī neierīkot ļoti dabīgu zivju barotavu – barība rodas no dzīvnieku izcelsmes pārtikas atkritumiem,

Kazas ir ziņkārīgas

Šitake sēņu stūrītis

Ligzdas vistām

līdzdarbojoties mušām. Nedaudz tālāk esošajā foreļu dīķī gan zivtiņām par barību vairāk jā rūpējas pašām. Saimnieks parūpējies, lai tās neklātu par ikdienas maltīti ūdriem, apvelkot palielajam dīķim zemu elektrisko žogu. Ieberot dīķī nedaudz zivju barības, ūdens uzmutuļo – lielas un mazas foreles sacenšas veiklībā pēc kāruma. Foreles gan nav kazas, tās

nepeld tikai prieka pēc, tām jā rūpējas arī par saimniecības ienākumiem.

Bītes dzīvo relaksācijas namiņā

Kopš tēva aiziešanas mūžībā Eduards rūpējas par visiem un visu savā sētā. Atsevišķā būvē izvietota galdniecība, telpa tehnikas remontam – visur kvalitatīvs apgaismojums, un katram instrumentam jāatrodas savā vietā. Arī *vasaras* tehnika ziemā atradīsies zem jumta. Visu to apskatot un mēģinot saprast, kā viena cilvēka galvā ietilpst tik daudz ideju un atbildības, rodas jautājums – kas tad parūpējas par viņu. Izrādās, ka par viņu rūpējas vesels liels ganāmpulks, kurš dzīvo īpašā relaksācijas namiņā. Tās ir četras bišu saimes, virs kuru stropiem atrodas gulvieta. Tajā aizmiegot jebkurš, jo zem tevis zum bites, radot vieglu vibrāciju, smaržo pēc medus un virs galvas smaržo zaļu tējas. Cilvēks pēc stundas pamostas viegli noreibis un kā no jauna piedzimis. Daži bišu stropi izvietoti arī citviet, tiem blakus drīz ziedēs dažādi bišu augi – speciāli sēti garās slejās un vairākos sējas termiņos, lai bitītēm nodrošinātu darbu pie mājām visas vasaras garumā. Kādā piekalnītē iestādītas vairākas lazdas, kas *inficētas* ar trifeļem – tām pašām dārgo un vērtīgo sēņu sporām. Varbūt pēc vairākiem gadiem būs jādodomā, kā ekskluzīvajai ražai piekļūt. Bet sēņu audzēšanas jomā, ēnā zem kokiem, izvietota šitakē audzētava. Virs tās ierīkota laistīšanas sistēma, jo sēnes, kā zināms, neattīstās sausumā. Ar šitake sporām inficēti bērzu, alkšņu, ozolu un citu koku baļķi, ar mērķi izzināt sēnes augšanas gaumi attiecībā uz koka sugu.

Saimniecībā savām vajadzībām pieejama gan smilts, gan melnzeme, gan mežs, kurā iegūst kokmateriālus un malku. Šķiet, ka saimniekam nekad nepietrūks traku ideju, ar kuru realizāciju pārsteigt un iepriecināt cilvēkus, jo palaiš zīgu zālē ganīties varot visi. Eduardam vajag ko īpašu, ko tādu, kas nav pieejams katrā pagastā. Ticu, ka esošais papildināsies ar nākotnes vīziju iedzīvināšanu saimniecībā, saglabājot intrigu, neatklāšu plānus, bet attīstība noteikti būs – tāpat kā ar rožu nosaukumiem – katru sezonu jābūt kaut kam jaunam.

Māra BĒRZIŅA,
LLKC Kuldīgas biroja
augkopības konsultante
tāl. 26133405
e-pasts:
mara.berzina@llkc.lv